

Digitālās kompetences

Gunta Kinta

Akadēmiskās informācijas centra Projektu departamenta vadītāja
Erasmus+ profesionālās izglītības projektu atbalsta eksperte

Jūrmala, 2024. gada 10. oktobrī

EIROPAS SAVIENĪBA

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Erasmus+

Bagātini pieredzi, domā plašāk

Kāpēc digitālās kompetences?

Visbiežāk projektu pasākumos iekļautas šādas **mūžizglītības kompetences**:

89,3% respondentu saziņa svešvalodā(-s)

75% – digitālās prasmes

60,7% – sociālās un pilsoniskās prasmes

VET LV Team pētījums «Erasmus+ projekti profesionālās izglītības kvalitātes un ilgtspējas atbalstam» (2023. g.)

Visretāk internacionalizācijai un projektu īstenošanai izmanto šādus **ES mūžizglītības un mobilitātes politikas instrumentus**:

2,3% respondentu DigComp

2,3% – pašnovērtējuma rīks SELFIE

4,7% – ESCO

4,7% – DigCompEdu

VET LV Team pētījums «Erasmus+ KA1 un/vai KA2 projektu īstenošanu aptaujas rezultāti» (2022. g.)

Kāpēc digitālās kompetences?

Plašāks konteksts

Tehnoloģiju attīstība, mainīgais darba tirgus un globalizācija

ES un Latvijas izglītības politikas dokumenti

ES mūžizglītības un mobilitātes politikas instrumenti

Mūžizglītības kompetenču apguves moduļu profesionālajā izglītībā paraugi
(VISC mājaslapā)

Erasmus+ projekti

digitālās kompetences

ES izglītības politikas dokumenti

- Padomes Ieteikums par pamatkompetencēm mūžizglītībai (22.05.2018.)
 - ✓ Digitālā kompetence – viena no 8 pamatkompetencēm mūžizglītībai
- Eiropas Prasmju programma – ilgtspējīgai konkurētspējai, sociālajam taisnīgumam un noturībai (*European Skills Agenda, 2020*)
 - ✓ Līdz 2025. gadam 70 % pieaugušo ES iedzīvotāju vajadzētu būt vismaz digitālajām pamatprasmēm
 - ✓ Profesionālās izglītības sistēmu zaļā un digitālā pārkārtošanās

- Padomes Ieteikums par profesionālo izglītību ilgtspējīgai konkurētspējai, sociālajam taisnīgumam un noturībai (24.11.2020.)
 - ✓ Dalībvalstīm – profesionālā izglītība pielāgojas izmaiņām darba tirgū, t.i., profesionālās izglītības programmās apvienotas profesionālās prasmes un pamatkompetences, kuras ietver stabilas pamatprasmes, digitālās, transversālās, zaļās prasmes u.c.
- Osnabrikas deklarācija par profesionālo izglītību un apmācību kā atveseļošanas un taisnīgas pārkārtošanās uz digitālo un zaļo ekonomiku veicinātāju (*Osnabrück Declaration, 2020*)
 - ✓ zaļā un digitālā pārkārtošanās (izglītībā un tautsaimniecībā), mācīšanās digitalizācija, digitālie rīki un risinājumi, digitāli izglītības dokumenti
- Digitālās izglītības rīcības plāns 2021.-2027. gadam izglītības un apmācības pārveide digitālajam laikmetam (30.09.2020.)

Definīcija

Digitālā kompetence ietver:

- digitālo tehnoloģiju pārlicinātu, kritisku un atbildīgu **izmantošanu un darbošanos** ar šīm tehnoloģijām mācību un darba vajadzībām un nolūkā piedalīties sabiedrības dzīvē
- informācijas un datu izmantošanas **pratību, komunikāciju un sadarbību, medijpratību**, digitālā **satura radīšanu** (tostarp programmēšanu), **drošību** (tostarp digitālu labbūtību un ar kiberdrošību saistītas kompetences), ar **intelektuālo īpašumu** saistītus jautājumus, **problēmu risināšanu** un **kritisko domāšanu**

Digitālās kompetences un ES instrumenti mūžizglītībai un mobilitātei

Digitālās kompetences ietvarstruktūra pilsoņiem (DigComp)

- digitālo kompetenču formulēšanai, atzīšanai un novērtēšanai izmantojama sistēma, kurā atspoguļota tās apguves sarežģītība dažādās izglītības un nodarbinātības jomās

Digitālās kompetences ietvarstruktūra pedagogiem (DigCompEdu)

- palīdz izglītības darbiniekiem bez maksas tiešsaistē novērtēt savas digitālās prasmes

Pašnovērtējuma rīks SELFIE

- palīdz izglītības iestādēm analizēt savas zināšanas un pieredzi saistībā ar digitālajām tehnoloģijām mācību vajadzībām

Europass

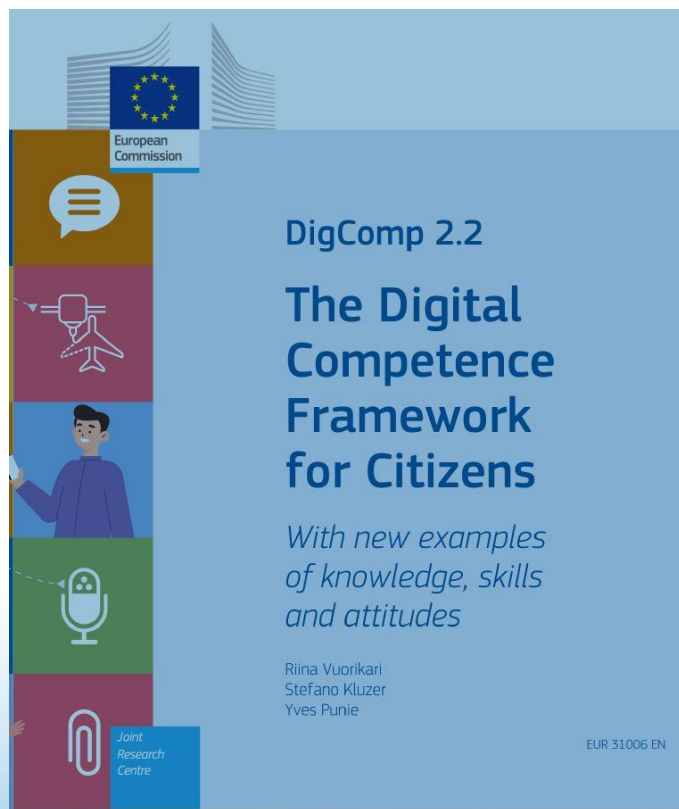
- pieejams digitālo prasmju pašnovērtējums un digitālo kompetenču un prasmju piemēri, kurus pievienot savai CV veidnei, kā arī digitālo prasmju tiešsaistes bez maksas tests. Europass Mobilitātes apliecinājumā nepieciešams raksturot mobilitātes laikā apgūtās datorprasmes

Eiropas prasmju, kompetenču, kvalifikāciju un profesiju klasifikācija (ESCO)

- digitālo prasmju un kompetenču piemēri tiešsaistes platformā

DigComp – digitālās kompetences ietvarstruktūra pilsoņiem

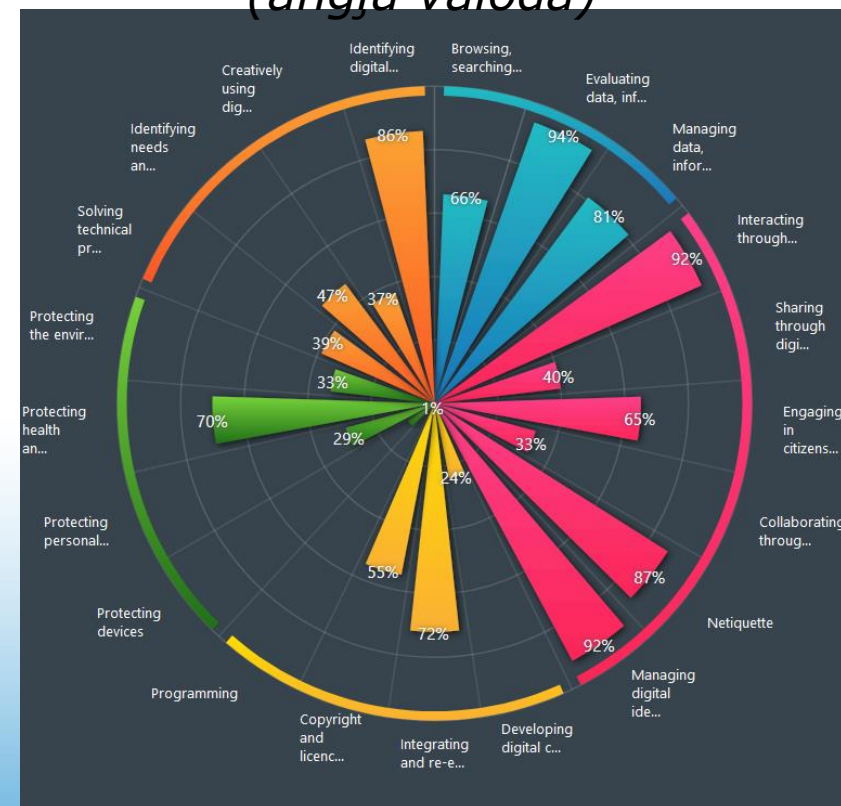
DigComp izveidota 2013. gadā (papildināta 2016., 2018. un 2022. g.)

DigComp 2.2 versija
(2022. g.)
Angļu valodā

Tiešsaistes pašvērtējuma rīks digitālo kompetenču kartēšanai
(angļu valodā)

EN <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC128415>

LV https://eprasmes.lv/wp-content/uploads/2024/02/DigCOMP2.2.-Latvian_V4.pdf

<https://digcomp.digital-competence.eu>

Erasmus+

DigComp skaitļos

DigComp ietvarstruktūra (2.2 versija, 2022. g.) aprakstīta 5 dimensijās:

1. dimensija – 5 kompetenču jomas
2. dimensija – 21 kompetences nosaukums un apraksts
3. dimensija – 4 vai 8 apguves līmeņi
4. dimensija – 259 zināšanu, prasmju un attieksmju piemēri, t.sk. piemēri par mākslīgo intelektu (MI), attālināto darbu (AD) un digitālo pieejamību (DP)
5. dimensija – 42 lietošanas piemēri izglītības un darba kontekstā

Kompetenču līmeņu raksturojums

DigComp 1.0 līmeņi	DigComp 2.1 līmeņi	Uzdevumu sarežģītība	Patstāvīgums	Kognitīvā joma
Pamatlīmenis	1	Vienkārši uzdevumi	Ar palīdzību no malas	Atcerēšanās
	2	Vienkārši uzdevumi	Patstāvīgi un ar palīdzību no malas, kur tas ir nepieciešams	Atcerēšanās
Vidējs līmenis	3	Skaidri definēti un regulāri veicami (rutīnas) uzdevumi, vienkārši risināmas problēmas	Paša spēkiem	Izpratne
	4	Uzdevumi un skaidri definētas un neikdienišķas (ne rutīnas) problēmas	Neatkarīgi un atbilstoši manām vajadzībām	Izpratne
Augsts līmenis	5	Dažādi uzdevumi un problēmas	Sniedz palīdzību citiem	Lietošana
	6	Vispiemērotākie uzdevumi	Spēj pielāgoties citiem sarežģītā situācijā	Novērtēšana
Īpaši specializēts līmenis	7	Sarežģītu problēmu risināšana ar ierobežotām risinājumu iespējām	Integrē esošajās zināšanās, lai papildinātu profesionālās spējas un palīdzētu citiem	Radīšana
	8	Sarežģītu problēmu risināšana ar daudziem mijiedarbes faktoriem	Izvirza jaunas idejas un procesus atbilstošajā jomā	Radīšana

Kompetenču apraksta piemērs 1

3. dimensija. Apguves līmenis

1. dimensija. Kompetences joma

4. Drošība

2. dimensija. Kompetences nosaukums un apraksts

4.1 Ierīču aizsargāšana

Digitālo ierīču un satura aizsardzība. Izpratne par draudiem un riskiem digitālajā vidē. Aizsardzības līdzekļi digitālajā vidē. Privātuma aizsardzība

P a m a t a	1	Pamatlīmenī ar palīdzību spēj: <ul style="list-style-type: none">▪ Pazīt vienkāršus veidus, kā aizsargāt savas digitālās ierīces un saturu▪ Atšķirt vienkāršus riskus un draudus digitālajā vidē▪ Izvēlēties vienkāršus aizsardzības un drošības līdzekļus▪ Atšķirt vienkāršus veidus savai drošībai un privātuma aizsardzībai
	2	Pamatlīmenī autonomi, saņemot palīdzību, kur tā ir nepieciešama, spēj: <ul style="list-style-type: none">▪ Pazīt vienkāršus veidus, kā aizsargāt savas digitālās ierīces un saturu▪ Atšķirt vienkāršus riskus un draudus digitālajā vidē,▪ Ievērot vienkāršus aizsardzības un drošības paņēmienus▪ Atšķirt vienkāršus veidus savai drošībai un privātuma aizsardzībai

Kompetenču apraksta piemērs 2

4. dimensija. Zināšanu, prasmju un attieksmju piemēri

(2.2 versija, 2022. g.)

Zināšanas	<p>166. Zina, ka dažādu spēcīgu parolu izmantošana dažādiem tiešsaistes pakalpojumiem ir veids, kā mazināt negatīvās sekas, ko rada konta apdraudējums (uzlaušana)</p> <p>167. Zina par pasākumiem, ar ko aizsargā ierīces (paroli, pirkstu nospiedumus, šifrēšanu) un neļauj citiem (zaglim, komerciālai organizācijai, valsts iestādei) piekļūt visiem datiem</p>
Prasmes	<p>171. Zina, kā pareizi ievērot kiberdrošības stratēģiju attiecībā uz parolēm (izvēlēties spēcīgas, grūti uzminamas paroles) un droši tās pārvaldīt, izmantojot parolu pārvaldnieku</p> <p>172. Prot instalēt un aktivizēt aizsardzības programmatūru un pakalpojumus (antivīrusu, pretvīrusu programmatūru, ugunsdzēsības programmatūru), lai nodrošinātu digitālā satura un personas datu drošību</p>
Attieksmes	<p>177. Uzmanās neatstāt datorus vai mobilās ierīces bez uzraudzības sabiedriskās vietās: kopīgās darbavietās, restorānos, vilcienos, automašīnas aizmugurējā sēdekļi</p> <p>178. Izsver ieguvumus un riskus, kas saistīti ar biometrisko identifikācijas metožu (pirkstu nospiedumu, sejas attēlu) izmantošanu, jo tās var ietekmēt drošību neparedzētā veidā. Ja biometriskā informācija tiek nopludināta vai uzlauzta, tā kļūst kompromitēta un var novest pie identitātes viltošanas</p>

Kompetenču apraksta piemērs 3

5. dimensija. Lietošanas piemēri

Augsts līmenis

5

Nodarbinātības scenārijs: *Twitter* konta lietošana, lai izplatītu informāciju par savu organizāciju:

- spēju aizsargāt uzņēmuma *Twitter* lietotāja kontu, izmantojot dažādus paņēmienus (spēcīga parole, neseno pieslēgšanās gadījumu kontrole), un ierādīt jaunajiem kolēģiem, kā to darīt
- spēju pamanīt tādus riskus kā tvītu un ziņu saņemšana no sekotājiem ar viltus profiliem vai pikšķerēšanas mēģinājumus
- spēju attiecīgi rīkoties, lai no tā izvairītos (kontrolēt privātuma iestatījumus)
- spēju palīdzēt kolēģiem pamanīt riskus un draudus, kas rodas, lietojot *Twitter*

Mācību scenārijs: Skolas digitālās platformas lietošana informācijas izplatīšanai par interesējošo tematu:

- spēju aizsargāt informāciju, datus un saturu skolas digitālajā mācību platformā (spēcīga parole, neseno pieslēgšanās gadījumu kontrole)
- spēju pamanīt dažādus riskus un draudus, piekļūstot skolas digitālajai platformai, un piemērot attiecīgos mērus, lai no tiem izvairītos (pirms lejupielādes pārbaudīt, vai pievienotās datnes nav inficētas ar kādu vīrusu)
- spēju klases biedriem palīdzēt pamanīt riskus un draudus, kas rodas, lietojot digitālo mācību platformu viņu planšetdatoros (kontrolēt, kam ir atļauja piekļūt datnēm)

Soļi līdz digitālo kompetenču mūžizglītībai atzīšanai

Sasniedzamo digitālo kompetenču formulēšana

Sasniedzamo digitālo kompetenču novērtēšana

Sasniedzamo digitālo kompetenču apstiprināšana

Sasniedzamo digitālo kompetenču atzīšana

Sasniedzamo digitālo kompetenču formulēšana

Iedvesmai

- DigComp zināšanu un prasmju piemēri
- ESCO digitālo prasmju un kompetenču piemēri
- Mūžizglītības kompetenču apguves moduļu prof. izglītībā paraugi (VISC mājaslapā)

Uzmanību

- Formulētās digitālās prasmes un kompetences ir jāspēj apgūt plānotās mobilitātes laikā un to apguvi ir jāspēj novērtēt

Sasniedzamo digitālo kompetenču novērtēšana

Iedvesmai

- DigComp mācību situāciju piemēri
- *Europass* digitālo prasmju tests

Uzmanību

- Vērtēšanas kritēriji, metodes un kārtība ir iepriekš saskaņota starp projekta partneriem
- Lai noteiktu, vai un kādā līmenī ir apgūtas digitālās prasmes un kompetences, jāizmanto atbilstošas vērtēšanas metodes

Sasniedzamo digitālo kompetenču apstiprināšana

Iedvesmai

- *Europass* Mobilitātes apliecinājumā ierakstītās digitālās prasmes
- Apgūtās vai pilnveidotās digitālās kompetences ietver apliecinājumā par dalību projektā

Uzmanību

- Apgūtu digitālo prasmju un kompetenču apstiprināšanā salīdzina izglītības guvēju mācību sasniegumu vērtējumu ar sākotnēji formulētiem kritērijiem (piem., mobilitātes programmā), lai noteiktu, vai un kādā līmenī ir apgūtas vai pilnveidotas digitālās prasmes un kompetences
- Jāapstiprina (ar dokumentu) arī papildus apgūtās digitālās prasmes un kompetences

Sasniedzamo digitālo kompetenču atzišana

Neformālās un ikdienas mācīšanās atzišanas posmi

Noteikšana	Dokumentēšana	Novērtēšana	Apstiprināšana
Nosaka, kādi mācīšanās rezultāti ir sasniegti	Iesniedz pierādījumus par mācīšanās rezultātu sasniegšanu	Salīdzina sasniegtos mācīšanās rezultātus ar konkrētiem kritērijiem un/vai standartiem	Veic galējo vērtēšanu un izsniedz atbilstošu apliecinājošu dokumentu par sasniegtajiem mācīšanās rezultātiem

Par kuriem ES mūžizglītības un mobilitātes instrumentiem Jūs vēlētos uzzināt vairāk?

Izvēlieties 3 variantus!

VET LV Team aktivitātes domnīca 7.11.2024. tiešsaistē

[menti.com](https://www.menti.com)

Kods 2226 0840

ES mūžizglītības un mobilitātes instrumenti

- **EQAVET (Eiropas kvalitātes nodrošināšanas pamatprincipu ietvarstruktūra profesionālajai izglītībai un apmācībai)** – principu kopums, kas dalībvalstīm palīdz uzlabot savu profesionālās izglītības sistēmu kvalitāti un palielina dalībvalstu profesionālās izglītības politikas pasākumu pārredzamību
- **ES kvalitātes sistēma mācekļības jomā (*EU quality framework for apprenticeships*)** – ietvarstruktūru veido 14 kritēriji, kas nosaka kvalitatīvu un efektīvu mācekļu izglītību, nodrošinot gan ar darbu saistītu prasmju attīstību, gan mācekļu personības attīstību; sistēma veidota, ņemot vērā ES valstu profesionālās izglītības sistēmu dažādību
- **Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūra (EKI)** – vienota astoņu līmeņu Eiropas atsauces sistēma, kurā astoņos līmeņos sakārtotas kvalifikācijas atkarībā no tām atbilstošo mācīšanās rezultātu sarežģītības
- **Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūra (LKI)** – valsts līmeņa atsauču sistēma, kurā pa līmeņiem ir sakārtotas Latvijas izglītības sistēmā piešķirtās kvalifikācijas
- **Eiropas kredītpunktu pārneses un uzkrāšanas sistēma (ECTS)** – Eiropas augstākās izglītības telpas rīks, kurš dod iespēju kredītpunktus, kas iegūti vienā augstākās izglītības iestādē, pieskaitīt nākamajam mācību periodam citā; ECTS kredītpunkti atspoguļo studijas, kuru pamatā ir konkrēti mācīšanās rezultāti un ar tiem saistīts darba apjoms
- **Eiropas prasmju, kompetenču, kvalifikāciju un profesiju klasifikācija (ESCO)** – tiešsaistes platforma, kurā iekļauta vienota prasmju, kompetenču, kvalifikāciju un profesiju klasifikācija
- **Digitālās kompetences ietvarstruktūra skolotājiem (DigCompEdu)** – vienota skolotāju digitālo prasmju novērtēšanas sistēma
- **Pašnovērtējuma rīks SELFIE** – rīks palīdz skolām piekļūt savām zināšanām un pieredzei saistībā ar digitālajām tehnoloģijām mācīšanās un mācīšanās vajadzībām
- **Euroguidance** – informācijas tīkls, kas veicina karjeras atbalsta speciālistu pieredzes apmaiņu, apkopo un izplata informāciju par jaunākajām darba metodēm un līdzekļiem; *Euroguidance* tīkls veicina ES un EEZ iedzīvotāju mobilitāti mācību nolūkos un palīdz karjeras konsultantiem un citiem interesentiem labāk iepazīt Eiropā pieejamās izglītības iespējas

Gunta Kinta

Akadēmiskās informācijas centra Projektu departamenta vadītāja
Erasmus+ profesionālās izglītības projektu atbalsta eksperte

<https://www.erasmusplus.lv/vet-lv-team-aktivitate>
vet.team@viaa.gov.lv

Erasmus+

Bagātini pieredzi, domā plašāk